

Głos Nauczycielski

ORGAN MINISTERSTWA OŚWIATY
I ZWIĄZKU ZAWODOWEGO NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Nr 25

WARSZAWA, 20 CZERWCA 1954 R.

CENA 30 GR

O AKTYWNY UDZIAŁ NAUCZYCIELI W KONFERENCJACH SIERPNIOWYCH

KONFERENCJE SIERPNIOWE stały się w życiu naszego nauczycielstwa poważnym wydarzeniem. W coraz większym stopniu wpływają one na kształtowanie się stosunku nauczycieli do zadań wychowawczych, coraz lepiej urabiają jednolite stanowisko wobec pracy w szkole. U progu nowego roku szkolnego konferencje te mobilizują nauczycieli, przy czym nie tylko stawiają przed nimi ogólne zadania podniesienia poziomu pracy i osiągania lepszych wyników nauczania, ale, co ważniejsze, ukazują konkretnie i aktualnie zadania, które powinny być ideą przewodnią pracy szkolnej w ciągu całego roku.

Docenając tę poważną rolę konferencji sierpniowych Ministerstwo Oświaty dokłada wszelkich starań, aby przygotować je jak najlepiej.

Trzeba jednakże zdać sobie sprawę, że najsumienniejsze przygotowanie konferencji ze strony Ministerstwa i władz wojewódzkich czy powiatowych nie decyduje o ich rezultatach. Konferencje sierpniowe nie są i nie mogą przybierać formy odprawy. Zasadniczy temat narad musi być podbudowany przez szeroką i szczerą dyskusję i winien znaleźć swe właściwe oświetlenie w głosach nauczycieli. W ten tylko sposób temat konferencji pozostanie w świadomości uczestników w postaci trwałej i przekonywującej, będzie przez nich przemyślany i stanie się podstawą do działania w ciągu całego roku.

Ten czynny udział nauczycielstwa w konferencjach sierpniowych jest zasadniczym warunkiem ich pełnej celowości i pożytku. Wymaga on jednak gruntownego i sumiennego przygotowania ze strony każdego uczestnika.

Każda szkoła i każdy nauczyciel winni przystąpić do konferencji sierpniowej z przemyślaną oceną własnych osiągnięć i niedociągnięć w pracy ubiegłego roku szkolnego. Musimy tego dopiąć, mimo że nauczyciele są nieraz przeciążeni pracą samokształceniową i aktywnym udziałem w akcji letniej. Musimy tego dopiąć, gdyż przede wszystkim w ten sposób konferencje sierpniowe będą mogły ukształtować u każdego uczestnika jasny pogląd na zadania nauczyciela w nadchodzącym roku szkolnym.

Zadania te są odpowiedzialne i trudne. Temat tegorocznych konferencji określa je jako walkę o poprawę wyników nauczania i wychowania na tle uchwały II Zjazdu. Należy jednak zdać sobie jasną sprawę z tego, że walka ta nie rozpoczęła się od dnia II Zjazdu. Trwa ona już 10 lat i duża część uczestników konferencji sierpniowych bierze w tej walce czynny udział na przestrzeni całego tego okresu. Zadania te omawiane były już na poprzednich konferencjach — jakkolwiek w nieco innym ujęciu, podkreślającym pewne elementy procesów wychowawczych.

Przed dwoma laty referaty i dyskusja ogniskowały się dookoła podstawowego

zagadnienia wychowania patriotycznego młodzieży i wychowania w duchu moralności socjalistycznej. W roku ubiegłym konferencje poświęcono sprawie kształtowania naukowego poglądu na świat.

W ten sposób stopniowo, z roku na rok, nauczyciele dyskutują i kształtują wspólny stosunek do całości procesu nauczania i wychowania, co jest możliwe poprzez podniesienie poziomu pracy lekcyjnej i polepszenie pracy organizacyjnej młodzieży.

Dzięki temu kolejne konferencje sierpniowe stają się ogniwami pewnej całości, a trwałe założenia ideowo-wychowawcze naszej szkoły znajdują swoje formy realizacji w metodach pracy dydaktycznej. Dzięki temu konferencje sierpniowe niosą pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań. Dokładne zrozumienie i przepracowanie tematyki konferencji sierpniowych powinno każdemu nauczycielowi uzmysłowić istotę podstawowej tezy pedagogiki socjalistycznej — tezy o jedności nauczania i wychowania.

Zadania stawiane szkole i przekazywane nauczycielstwu na konferencjach sierpniowych wynikają ściśle z uchwały II Zjazdu PZPR. Podkreśla to znaczenie i rolę szkoły w całokształcie życia państwowego.

Powiązanie zadań szkoły z II Zjazdem nie wynika wyłącznie z faktu, że zarówno w referacie sprawozdawczym, jak i w uchwałach Zjazdu wiele uwagi poświęcono sprawom oświaty. Sprawa sięga głębiej i wypływa z całości założeń politycznych naszej Partii. II Zjazd wysunął jako naczelne zadanie całej naszej pracy — podniesienie stopy życiowej społeczeństwa, wzrost dobrobytu i poziomu kulturalnego ludzi pracy. Jasne jest, że w tym procesie rola pracy oświatowej jest olbrzymia. Osiągnięcie wyższego stopnia produkcji celem zaspokojenia rosnących potrzeb możliwe jest tylko równoległe z podniesieniem wykształcenia najszerszych rzesz pracowników. Bez podniesienia poziomu oświaty nie osiągniemy ani poważnego wzrostu produkcji, ani szybkiego rozwoju kultury. Tylko wykształcony i świadomy obywatel może być naprawdę wydajnym producentem w nowoczesnym procesie wytwórczym i pełnowartościowym współtwórcą i konsumentem dóbr kulturalnych na wysokim poziomie.

Sprawa ta jest szczególnie ważna i pilna na terenie wsi. Rozwój zmechanizowanej, nowoczesnej i racjonalnej produkcji rolnej opierać się musi na pracowniku wykształconym, wymaga wysokiego poziomu nie tylko fachowej wiedzy rolniczej, ale głęboko i mocno ugruntowanych podstaw wiedzy ogólnej. Dobra szkoła jest więc jednym z warunków wykonania zadań, które sformułował II Zjazd. Dla wszystkich nauczycieli świadomość

Jerzy Michałowski
Wiceminister Oświaty

ważności ich pracy powinna stać się czynnikiem mobilizującym do lepszej pracy wychowawczej.

Tegoroczne konferencje sierpniowe powinny pomóc nauczycielstwu w poprawieniu pracy dydaktycznej i wychowawczej i w osiąganiu lepszych wyników nauczania. Ta pomoc nie może być jednak werbalną, nie może polegać na przypominaniu sobie zasad pedagogicznych z wykładów w liceach lub na kursach doskonalenia. Najwłaściwszą metodą podniesienia poziomu pracy szkół jest upełnienie doświadczeń przodujących nauczycieli.

W każdym powiecie mamy dziś przykłady wzorowo pracujących szkół i wysoki poziom osiągnięć w pracy poszczególnych nauczycieli. Praca ich powinna być poddana na konferencjach sierpniowych szczegółowej analizie. Nie chodzi tu o wyróżnienia czy pochwały. Trzeba wyciągnąć praktyczne konsekwencje z sukcesów, trzeba naśladować wzory dobrej pracy, trzeba uczyć się unikać błędów popełnianych przez innych.

Stąd wypływa praktyczność i konkretność tegorocznych konferencji sierpniowych. Będziemy dążyć do tego, aby dyskusja opierała się na żywych przykładach, aby wnioski miały swoje uzasadnienie w praktyce, aby dowody znajdowały się w znanym każdemu terenie — w tym samym powiecie, czasem w sąsiedniej szkole. Zarówno prawidłowe, jak błędne prowadzenie lekcji, wykorzystywanie i pomijanie pomocy naukowych, właściwy i niewłaściwy stosunek do uczniów, umiejętność zdobywania autorytetu i jaskrawe przykłady jego obniżenia poprzez niewłaściwe postępowanie nauczyciela — powinny być omówione na konkretnych nie anonimowych przykładach, powinny zabrzmić znajomymi nazwiskami i nabrać barw znanego terenu i środowiska.

Ta metoda podniesienia poziomu pracy nauczycieli może jednak dać pozytywne rezultaty pod jednym warunkiem. Wymaga ona twórczego i aktywnego przygotowania się wszystkich nauczycieli do konferencji. Powinni oni uprzednio dokonać szczerzej i dokładniej oceny własnej pracy. Powinni uświadomić sobie wszystkie swoje osiągnięcia, ale i krytycznie przeanalizować niedociągnięcia i błędy w pracy szkolnej. Udział w konferencjach będzie wówczas twórczym procesem stawiania własnej pracy z pracą kolegów i dokładnego naświetlenia słuszności i błędności używanych metod, a wyniki nauczania staną się porównywalne

przez znalezienie wspólnego mianownika, którym winno być doświadczenie przodujących nauczycieli.

Ta sama metoda oceny i ten sam sposób poprawiania pracy winny być zastosowane również w odniesieniu do drugiego ważnego zagadnienia, które omówione zostanie na konferencjach, a mianowicie — pracy organizacji harcerskiej i zetem-powskiej w szkole. W tej dziedzinie mamy wprawdzie w niektórych szkołach doświadczenia dobrej pracy nauczyciela z organizacją młodzieżową i dobre rezultaty współpracy z ZMP. Jednakże trzeba stwierdzić, że w licznych wypadkach nauczyciele nie rozumieją i niedoceniają poważnej roli organizacji młodzieżowej i możliwości powiększenia przy jej pomocy swego oddziaływania wychowawczego na młodzież. Z drugiej strony obserwujemy często fałszywe rozumienie swych obowiązków i zadań w szkole przez organizację harcerską czy ZMP, stosowanie złych metod pracy, szablonowych, nudnych i odstręczających form. W konsekwencji powoduje to zatrącanie wielkich możliwości pracy wychowawczej.

Na konferencjach sierpniowych i w tej dziedzinie powinniśmy unikać zbyt teoretyzowania, sięgniemy raczej do przykładów. Pokażmy te organizacje i tych nauczycieli, którzy rozwiązują harmonijnie i zgodnie problemy wychowawcze w swojej szkole, którzy potrafili stworzyć w swych szkołach zwarte kolektywy, którzy poprzez wzrost i siłę organizacji harcerskiej, poprzez umiejętne pomaganie jej podnieśli poziom dyscypliny i poziomu nauki w swojej szkole. Pokażmy takie przykłady — znajdując się one w każdym powiecie — a jednocześnie omówmy przykłady komendowania i bezdušności, tolerowania chuligaństwa i bierność ze strony organizacji młodzieżowej, zamaskujmy śmiało frazesowiczostwo i dwulicowość w sprawach światopoglądowych — a będziemy mieli praktyczny zespół metod do naśladowania i do unikania na każdym terenie.

Takie ujęcie konferencji sierpniowych wymaga, niewątpliwie, pewnej odwagi w omawianiu przykładów i rzetelności w ich ocenie. Jesteśmy — pewni, że nauczycielstwo polskie jest już dojrzałe do takiej metody. Stąd też płynnie jeszcze jeden dezyderat pod adresem uczestników konferencji: śmiało i odważnie krytyka aparat oświatowego od Wydziału Oświaty poczyniły a na Ministerstwie skończyły. I tutaj potrzebne jest przygotowanie nie ze strony nauczycieli. Nie chodzi bowiem o ogólnikową krytykę. Zadaniem dyskusji jest wydobycie konkretnych przykładów niedociągnięć aparatu oświatowego, jego niedoładów i za potrzebami terenu, nieuwzględniania słusznych

dezyderatów, piętnowanie opieszałości czy braku inicjatywy. Trzeba skrytykować i udokumentować spotykane w niektórych powiatach niedostateczne zainteresowanie dla spraw oświatowych w PPRN, odciąganie nauczycieli od ich zadań, wadliwy stosunek do spraw szkoły, próby kumoterstwa i łamanie praworządności. Konferencje sierpniowe powinny stać się terenem odważnej krytyki i samokrytyki. Przyczyni się to niewątpliwie do polepszenia atmosfery i stosunków pomiędzy szkołami a władzami miejscowymi.

Tegoroczne konferencje sierpniowe odbywać się będą w warunkach rosnącego zainteresowania dla spraw oświaty ze strony całego społeczeństwa, Rządu i Partii. Zainteresowanie to znalazło swój wyraz w uchwałach II Zjazdu, w ożywionej dyskusji prasowej nad sprawą programową i podjęciu, w czynnym udziale społeczeństwa w odbywających się obecnie „Dniach Oświaty, Książki i Prasy”. Praktycznym wyrazem realizowania uchwały II Zjazdu stała się ogłoszona ostatnio uchwała o podniesieniu i regulacji uposażeń nauczycieli. Poprawa warunków materialnych nauczycieli na skutek tej uchwały jest istotną i poważną. Trzeba zdać sobie jasną sprawę z tego, że podniesienie uposażenia jest dodatkowym czynnikiem sprzyjającym w walce o poprawę wyników nauczania i wychowania. Świadomy swej wagi społecznej, aktywny i bojowy nauczyciel może spełnić odpowiedzialne zadania, które II Zjazd postawił przed naszym szkolnictwem.

Tegoroczne konferencje sierpniowe muszą stać się poważnym czynnikiem w realizacji tych zadań. Zdecydujemy o tym a k t y w n y udział wszystkich nauczycieli w konferencjach i rzetelne przygotowanie się do tego udziału.

Uroczyste zakońzyć rok szkolny

Zbliżamy się do końca roku szkolnego 1953/54. Praca szkół tętni przyspieszonym rytmem. Zakończą się już egzaminy promocyjne w klasach VII, IX i X, trwają w pełni w klasach IV, V i VI obok egzaminów ukończenia szkoły podstawowej i egzaminów dojrzałości. Rady pedagogiczne — z udziałem przedstawicieli komitetu rodzicielskiego i opiekunów — przystąpią wkrótce do podsumowania i oceny całorocznej pracy szkoły. Wychowawcy klasowi wykonają dokumentację klasyfikacyjną, przygotują świadectwa. W dniu 25 czerwca nastąpi zakończenie roku szkolnego.

Zakończenie roku szkolnego powinno mieć uroczysty charakter. Weźmie w nim udział młodzież, nauczyciele, rodzice i zaproszeni w charakterze gości przedstawiciele terenowej rady narodowej, organizacje polityczne i społeczne oraz miejscowych zakładów pracy. W programie przewiduje się część oficjalną, na którą składa się przemówienie dyrektora (kierownika) szkoły i krótkie sprawozdanie przedstawiciela ZMP (w szkołach podstawowych przewodnika drużyny harcerskiej) oraz część artystyczną w wykonaniu młodzieży szkolnej.

Uroczystość zakończenia roku szkolnego jest bardzo ważnym elementem pracy wychowawczej szkoły. Ukazuje młodzieży przez udział przedstawicieli czynnika politycznego i społecznego ścisły związek życia szkoły z życiem kraju. Podsumowuje wobec młodzieży i z czynnym udziałem tej młodzieży całoroczny dorobek szkoły. Zapoznaje uczniów z zadaniami szkoły na rok przyszły. Stąd dobrze zorganizowana uroczystość zakończenia roku szkolnego wytworza czynną postawę ucznia wobec stojących przed szkołą zadań, które przecięż z kolei są częścią zadań ogólnonarodowych w zakresie kształtowania świadomości społeczeństwa i zaspokajanie jego rosnących potrzeb kulturalno-oświatowych.

Uroczystości zakończenia roku szkolnego organizujemy dla młodzieży i dlatego musimy nadać im tę cechę, która najbardziej charakteryzuje młodość: uśmiech radości. Niech młodzież w dobrym nastroju opuści mury szkoły udając się na zasłużony odpoczynek, niech ten końcowy, mocny, radosny akord budzi w okresie ferii letnich tęsknotę za kolegami, wychowawcami, za szkołą.

Nastroj ten osiągniemy wówczas, gdy w przygotowywaniu uroczystości zakończenia roku weźmie jak największy udział sama młodzież. Dotyczy to szczególnie części artystycznej. W ciągu roku szkolnego uczniowie niejednokrotnie przygotowywali imprezy artystyczne i potrafili najlepiej ościsnąć, które wystąpienia były najlepsze i najciekawsze. Niech aktywni młodzieżowcy sami dokonają selekcji całorocznego dorobku i pod kierownictwem wychowawców ustalą program części artystycznej. Stosowana tu i ówdzie praktyka, że na zakończenie roku szkolnego przygotowuje się specjalny program, winna być zaniechana. Powoduje to w okresie najintensywniejszej pracy dodatkowe obciążenie nauczycieli i uczniów i wprowadza nowy element do uroczystości, która jest nieczym innym jak podsumowaniem dorobku całorocznego.

Do charakteru uroczystości musi być dostosowane przemówienie dyrektora (kierownika) szkoły. Okólnik Ministerstwa Oświaty poleca, aby były w nim uwzględnione takie momenty jak: podsumowanie całorocznej pracy szkoły z podkreśleniem wyników i osiągnięć, wyróżnienie przodowników nauki i pracy społecznej, pożegnania uczniów klasy najwyższej i pozostałych

W pewnej szkole wiejskiej

NA STR. 2

O egzaminach poprawkowych
Wczasy dziecięce
wielką kampanią zdrowotną

NA STR. 4

Przygotujmy uczniów do obserwacji zaćmienia Słońca
Z pamiętnika nauczyciela szkoły 1001

NASZA ANKIETA

Do Redakcji napływają już odpowiedzi na ankietę opublikowaną w „Głosie Nauczycielskim” nr 21 na temat „Co sądzę o dotychczasowym samokształceniu ideologicznym”. Uczelnicy dzielą się w nich uwagami o programie samokształcenia ideologicznego, o organizacji samokształcenia oraz metodach pracy zespołowej i indywidualnej. Poruszany jest również problem wykorzystania samokształcenia w pracy zawodowej i społecznej.

Dla autorów, którzy nadesłali wypowiedzi najbardziej wnikliwe, krytyczne i wnoszące konstruktywne projekty, przewidziane są następujące nagrody: 3 miejsca na 2-tygodniowych bezpłatnych wczasach, 5 teczek skórzane, 10 wiecznych piór i liczne książki.

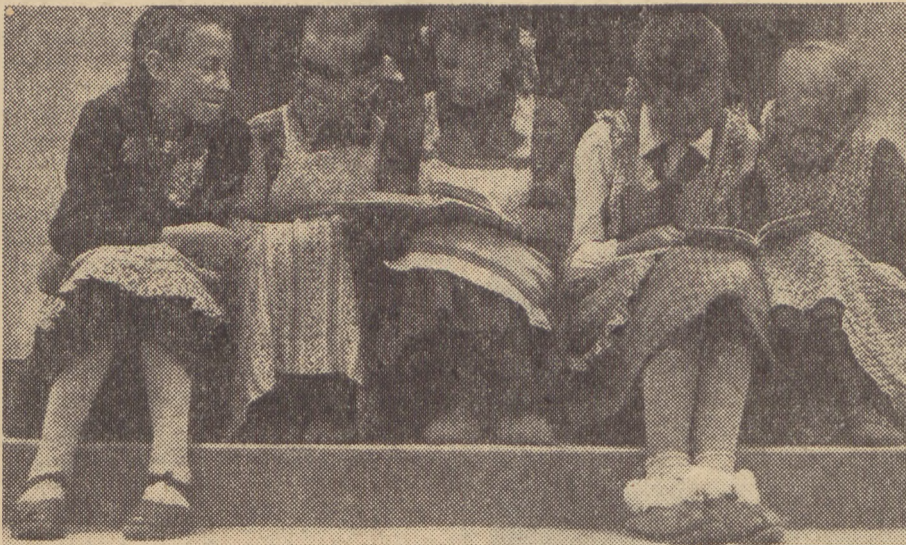
Przypominamy, że pozostało jeszcze 10 dni do końcowego terminu nadsyłania odpowiedzi na ankietę o samokształceniu (do dnia 1 lipca br.).

Na egzaminie ustnym

W kl. VII szkoły TPD nr 13 w Warszawie

W pewnej szkole wiejskiej

Młode czytelniczki ze wsi Rudzica. (Fotografia do artykułu na stronie 2).

Przemyślenie uczymy dziesięciolecie Polski Ludowej

„Nasza szkoła świadczy o nas”

Komitet Rodzicielski i Opiekunicy Szkoły Podstawowej w Kamienicy Polskiej k/Częstochowy wraz z członkami MOZ i z udziałem uczniów zobowiązują się do uczczenia pierwszego dziesięciolecia Polski Ludowej: ogrozić siatką dwa ogródki kwiatowe przed szkołą, urządzić klomby przed frontem budynku, okorować żerdzie do płotu ogrodu szkolnego, okopać 70 drzew owocowych w tym ogrodzie, zwieźć i ułożyć 30 000 cegieł na rozbudowę szkoły, zakupić instrumenty perkusyjne dla zespołu muzycznego, „Z naszej szkoły — piszą — w okresie pierwszego dziesięciolecia Polski Ludowej wstąpiło na wyższe uczelnie 77 wychowanków, z tych znaczna część ukończyła już studia. W szkołach średnich w ostatnich trzech latach kształci się 62 absolwentów klasy VII”.

Komitet Rodzicielski przy Szkole Podstawowej nr 8 w Grudziądzu przysięga zobowiązanie zbudować w pracowni geograficznej urządzenie do stałego zawieszania 15 map ściennych, zakupić do tej pracowni 4 stoły, do pracowni fizycznej — 1 woltomierz i 2 akumulatory, ufundować 3 tablice ściennie i narzędzia ogrodnicze.

Komitet Opiekunicy Szkoły Podstawowej nr 10 w Grudziądzu uchwalili przywieźć wozami 10 m³ żwiru do urządzenia skoczni i zniwelowania boiska szkolnego; Komitet Rodzicielski tej szkoły ogrozi ogródek doświadczałny (60 m) i postawi dwie pary słupków cementowych do gry w siatkówkę. Komitet Rodzicielski Szkoły Podstawowej w Warszawie-Dąbrowie zobowiązał się urządzić boisko sportowe, obsadzić je żywopłotem, założyć przed szkołą kwietniki i działkę doświadczałną, przeprowadzić remont ubikacji, uzupełnić instalację radiową szkoły, zakupić dla szkoły książki do biblioteki dla klas I — IV oraz pomoce naukowe na sumę 1500 zł.

Komitet Opiekunicy, pracownicy i młodzież Państwowego Domu Młodzieży „Młody Las” w Toruniu zobowiązali się między innymi — uporządkować obecną Domu, naprawić meble oraz pomalować i uprzątnąć pomieszczenie mieszkalne.

Zobowiązania wykonane

Zespoły sekcji nauki o Konstytucji POKO w Busku-Zdroju wykonały 367 pomocy, które przekazały szkołom podstawowym i część bibliotekom gminnym. Są to tablice ilustrujące osiągnięcia Polski Ludowej, rozwój spółdzielczości produkcyjnej i inne.

Kol. Kazimierz Filipczuk, kierownik warsztatów szkolnych Technikum Przemysłu Welnianego M.P.L. w Białymstoku realizując podjęte zobowiązanie („Głos Nauczycielski” nr 47 z 1953 r.) wykonał oryginalną tablicę własnego

pomysłu służącą do praktycznych ćwiczeń na lekcjach teorii spłotów tkackich.

Sekcja przedmiotów pedagogicznych WODKO we Wrocławiu zorganizowała masowe wykonywanie we wszystkich liceach pedagogicznych na terenie województwa — tzw. wyprawek pomocy naukowych, w które zostaną zaopatrzeni wszyscy tegoroczni absolwenci mający pracować w szkołach podstawowych lub w przedszkolach.

WLADYSŁAW NOWICKI

[illegible]

